

Б и б л и о т е к а „ К а л е н д а р ”

кнѣга 111

На корицама:
Кивот Драгића Радосављевића
Цариград или Солун, 1792.
Ризница манастира Студенице

Фотографија и корице:
Мина и Симеон Илић

Copyright © 2021, Драгић Илић

Copyright © 2021, за српски језик, за Србију и Црну Гору, АГОРА

Ова публикација се у целини или у деловима не сме умножавати, прештамповати или преносити у било којој форми или било којим средством без дозволе аутора или издавача, нити може бити на било који други начин или било којим другим средствима дистрибуирана или умножавана без одобрења издавача. Сва права за објављивање ове књиге задржавају аутор и издавач по одредбама Закона о ауторским правима.

ДРАГИЋ ИЛИЋ

КАРАНТИНИЈА

4

*Породична хроника
из земље које нема*

Оцу Војиславу и деди Драјићу

ПРВА КЊИГА
МИЈАЈЛОВЕ БЕЛЕ ПЧЕЛЕ

*Зло је вријеме орла наћерало
да зимује међу кокошкама.*

SIR(δ)1

Ни сам не зна колико је у праву!

Знамо се годинама, али он је ипак странац за мене. Упознали смо се на послу, кад дођох у његову земљу да радим. Овде ми је најбољи пријатељ.

– Ти долазиш из земље с’ надимком, упамти то! – био је категоричан вечерас.

Изашли смо до паба у нашем крају на пиво и ћаскали. Не знам ко је од нас двојице први поменуо имиц земље у којој сам одрастао у савременом свету. Медији су учинили своје. Три деценије је стварана лоша слика о мојој земљи. И то је сада, као што је Стив лепо приметио, њен надимак овде.

После смо прешли на спортске теме. Увек причамо о фудбалу. Овог пута, нисмо причали о новом шефу. Значи да смо га *надирали*, како би Стив крстио наше превазилажење стресова са посла.

А онда смо се вратили оном *земља с’ надимком*.

– То Вам је комплимент, sir! – насмејао се.

Кад је видео колико ми је нејасан, наручио је још по једно пиво. Правио је, како је знао да каже: „Интермецо усред интелектуалног нагласка”.

– Човек је, заправо, *земља с’ надимком*! – појаснио је. – А данас постаје све више само *земља*! Тело и само тело! Без душе, духа животног, шарма – једном речју, *надимка*!

Седели смо после још дуго. Причали о свему и свачему – ту смо ненадмашни. На растанку ми рече:

– Sir, властито име је само биологија! Кум те не зна, а даје ти име! *Надимак* је, већ нешто друго! Чиста онтологија!

SIR(δ) 2

И ево мене, где ноћас мислим на претке.

Бели орао и бела орлица нису запамћени у нашој породици. Не зна се ко су они били, али се памти да је он био прота, а она протиница. И пре њих су наши преци били свештеници, прича се, још од пре Косовске битке. Зна се да су живели на Косову.

Не знају се ни имена њихових потомака, а мојих: сајкатава и сајкатаве, курајбера и курајбере, ожмикура и ожмикуре, парђупана и парђупане, сурдепача и сурдепаче...

Прво име које памтимо у лози је Радман. Он је мој сукурдов. Био је прота. Са Косова је у доба сеобе дошао у Врбницу. После њега знају се сви моји преци.

И курлебало Спасоје био је свештеник.

А курђуп Петар, кад је изродио децу и извео их на пут, а жена му умрла (мени она пада курђуна, не зна јој се име), се замонашио и обновио Велуће.

Аскурђел Вук, Мијајлов отац, био је војвода.

Курђел Мијајло, како ми је деда причао, био је ађутант српског војда у некој давној дуни.

Курђела се звала Миа (то је прво женско име које памтимо у породичном стаблу). Умрла је млада.

Наврдеда Милан био је царски обавештајни официр.

Наврбада Ержика била је Чехиња. Остало је упамћено да је имала дар за писање и да је била новинарка.

Чукундеда Драги је исто био новинар, као и моја чукундаба Мила. Они нису имали деце, али је о њима и њиховим оцима и праоцима (све до Мијајла) у нашој кући остало највише прича иако су нам они, заправо, преци по побочној лози Поповића из Врбнице.

Живели смо у Тителу, па смо пред рат дошли у Београд.

По правој линији, порекло није ни спомињано у нашој кући, па те претке, нажалост, и не знам. А први о коме зна и цео свет, а не само ми његови потомци, јесте мој прадеда Душан. Он је наше старо презиме променио у Попов, јер је много путовао и живео по свету, па није са оним –ић на крају хтео да збуњује људе (нико то није могао лепо да изговори). Од Ержике је наследио све Миланове обавештајне везе. Био је тро-струки шпијун: радио за Британце, Немце и Краљевину Југославију. У Португалији се 1941. упознао са Јаном Флемингом, који је, десет година касније, на основу његовог лика створио јунака филма *Тајни аџенти 007*. Учествовао је у организовању потписивања Уговора о Европској заједници за угаљ и челик (Париски уговор), која је после прерасла у Европску економску заједницу и Европску унију.

Парабада Жаклина била је Францускиња.

Деду Дејана – Дина, ликовна критика је уврстила у добре сликаре (живео је најдуже у Александрији).

Баба Неда била је балерина. Она се вратила у Београд и повела децу са собом, јер није подносила Египат, а изгледа ни мужа.

Мој отац Мијајло (добрио је име по моме курђелу), био је песник.

А мајка Смиља, преводилац. Од ње сам учио, од малена, стране језике.

Чини ми се, кад будем заспао, да ће ми свако од њих причати о надимцима, које су запамтили, из старог краја.

Биће то леп сан на језику земље *с' надимком*.

БЕЛАВА

Пред рат је све било другачије.

Састајали смо се овде, на почетку потока Ђурђелак. Било је то наше место. Једном је сишла у воду, босонога. Било је касно лето. Позвала ме је. Обувен сам јој се придружио. Насмејала се, па ме загрлила и пољубила. Био је то мој први пољубац, и њен.

– Погледај! – рекла је – ти си Стружњак, а ја Риљевинац – показала је на њих, притоке, поточиће који овде, у подножју велике планине, на свом ушћу граде наше место – Ђурђелак.

Тако је и било. Дошао је рат. Она је неуморно риљала – радилa земљу са својим родитељима. Била је Риљевинац. А ја сам морао сваки дан да стругнем (променим своје место хајдуковања).

Једном су ме Немци затекли у родној кући. И док су они у дворишту опкољавали кућу нудећи ми смрт, ја сам ископао себи раку у пепелу угаслог огњишта наше старе оцаклије. Гроб сам спремио ту где сам имао најлепше тренутке у раном детињству: дуге зимске ноћи, пуцкетање ватре и мирис буковине док у дворишту падају крупне пахуље.

– Само да их буде што више до ујутру! – молио сам се.

Легао сам у своје гробно место, прекрио се пепелом тако да сламчица од суве зове из мојих уста извири по ваздух, пре него што су Швабе хрупиле у кућу.

– Само да нестану! – молио сам се у пепелу, дишући на сламку.

Други пут сам стругнуо иза куће и сакрио се у старом бунару. Потера је овога пута имала и пса трагача, који је лајао на сантрач. Прибио сам се уз камени зид, спустио се на дно бунара, који то лето није имао ни два метра воде, и опет дисао на сламку.

Сад, кад овде седим у мраку, на обали Ђурђелака, и чекам још мало па да одем на њену свадбу – имам утисак како опет дишем на сламку.

+ + +

Тихомир Милутиновић Белава из села Купци, крај Крушевца, хајдуковао је све до године 1946. Учесник је Другог топлошког устанка, који је у овом делу света вођен против нациста и комуниста.

Прве послератне јесени, убио је на сеоској свадби: младожењу, кума и старојка.

Његова сламка је престала да прима ваздух следећег пролећа, негде око Ђурђевдана.